

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

Служба безпеки України

Львівський
форум
кримінальної
юстиції

Львівський державний
університет
внутрішніх справ

УКРАЇНСЬКА МОДЕЛЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ: БЛУКАЮЧИ ЗАДЗЕРКАЛЯМ

VI (XIX) Львівський форум
кримінальної юстиції

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

Служба безпеки України

Львівський
форум
кримінальної
юстиції

Львівський державний
університет
внутрішніх справ

УКРАЇНСЬКА МОДЕЛЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ: БЛУКАЮЧИ ЗАДЗЕРКАЛЯМ

VI (XIX) Львівський форум
кримінальної юстиції

Збірник матеріалів
науково-практичної конференції
(17-18 вересня 2020 року)

Львів
2020

УДК 343.1+343.2/.7 (06)
К 82

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою факультету № 1 ІПФНП Львівського державного університету внутрішніх справ (протокол №4 від 17 листопада 2020 року)

У к л а д а ч :

Ірина Газдайка-Василишин, кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри кримінального права і кримінології ЛьвДУВС

Українська модель кримінальної юстиції: блукаючи задзеркаллям.
VI (XIX) Львівський форум кримінальної юстиції: збірник матеріалів науково-практичної конференції (17–18 вересня 2020 року). Львів: ЛьвДУВС, 2020. 106 с.

ISBN 978-617-7627-44-8

Збірник містить матеріали доповідей та повідомлень учасників VI (XIX) Львівського форуму кримінальної юстиції «Українська модель кримінальної юстиції: блукаючи задзеркаллям», проведеного 17-18 вересня 2020 року за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні. Видання охоплює авторські позиції наукових та практичних працівників, опубліковані в авторській редакції.

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Координатор проектів в Україні

Видано за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні. У цій публікації висловлено виключно погляди авторів. Вони не обов'язково збігаються з офіційною позицією Координатора проектів ОБСЄ в Україні.

ЗМІСТ

Балобанова Д.О., РЕЖИМИ МОНІТОРІНГУ В ДИНАМІЦІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	5
Бурда С.Я., ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ	9
Вишневська І. А., НАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ АБО СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ЯК ОБСТАВИНА, ЩО ВИКЛЮЧАЄ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА	12
Водянніков О.Ю., ЧЕТВЕРТА ІНДУСТРІАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І (НЕ)ЛЮДСЬКІ ЦІННОСТІ.	16
Газдайка-Василишин І.Б., ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ В СТАНІ СП'ЯНІННЯ: КРИВІ ДЗЕРКАЛА ПРАВОТВОРЧОСТІ	22
Гацелюк В.О., ОКРЕМІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НАСЛІДКІВ ВИЗНАННЯ НЕКОНСТИТУЦІЙНОЮ СТАТТІ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ	26
Гловюк І.В., ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНІСТЬ.	33
Жовтан Ю.В., ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СТАТТІ 290 КПК УКРАЇНИ	37
Зіньковський І. П., ПИТАННЯ РОЗШИРЕННЯ СИСТЕМИ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ	40
Кваша О. О., ЗЛОЧИННА СПІЛЬНОТА: КРИТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА НОВЕЛУ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.	45
Климкевич Р.А., ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	49
Максимович Р.Л., ПРО ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ	53

Матолич В.В., ПРОБЛЕМИ ПІДСУДНОСТІ КЛОПОТАНЬ СЛІДЧОГО ЧИ ПРОКУРОРА, ДОВОДИ ЯКИХ ОБГРУНТОВУЮТЬ ІНФОРМАЦІЄЮ, ЩО МІСТИТЬ ДЕРЖАВНУ ТАЄМНИЦЮ	56
Михайліченко Т. О., ТЕРМІНОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА НЕОБХІДНОЇ ОБОРОНИ	59
Навроцька В.В., ГАРАНТІЇ НЕРОЗГЛОШЕННЯ ОХОРОНЮВАНИХ ЗАКОНОМ ТАЄМНИЦЬ У СУДОВИХ СТАДІЯХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	63
Новиков В.В., ЩОДО МОМЕНТУ ЗАКІНЧЕННЯ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 113 КК УКРАЇНИ	66
Острогляд О.В., ПРО КЛАСИФІКАЦІЮ ЗЛОЧИНІВ ЗГІДНО ПРОЕКТУ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В АСПЕКТІ ЗАКОНОДАВЧОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ	70
Пономаренко Ю. А., ПОКАРАННЯ У СИСТЕМІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ РЕАГУВАННЯ НА ЗЛОЧИН ЗА ПРОЄКТОМ НОВОГО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.	75
Радутний О.Е., ЯДРО ТА НАТОВП У ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПРАВА	80
Савінова Н.А., МЕДІАДИСКУРС ЯК МЕХАНІЗМ ІНТЕГРАЦІЇ ОНОВЛЕНОЇ ЦІННОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В СУСПІЛЬСТВІ	84
Созанський Т.І., ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ І КРИМІНАЛЬНИЙ ЗАКОН УКРАЇНИ	88
Серкевич І.Р., МОДЕЛІ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ: СВІТОВИЙ ДОСВІД.	91
Телефанко Б.М. ЧИ ШТРАФ НАЙБІЛЬШ М'ЯКИЙ ВИД КРИМІНАЛЬНОГО ПОКАРАННЯ?.	96
Тімофєєва Л.Ю., ВИКЛИКИ МАЙБУТНЬОГО, АЛГОРИТМ КАРИ ТА МЕЖІ ГУМАНІЗМУ В НОВОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ	99

Жовтан Ю.В.,

аспірант кафедри кримінального процесу

(Одеський державний університет

внутрішніх справ)

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СТАТТІ 290 КПК УКРАЇНИ

Досить актуальною в науці та на практиці є проблематика, пов'язана з вирішення процесуальних питань під час відкриття сторонам матеріалів досудового розслідування в порядку ст.290 КПК України.

В ч.5 ст.219 КПК України зазначено, що строк ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому статтею 290 цього Кодексу, не включається у строки, передбачені цією статтею.

Тобто постає питання, а чи має право звертатись будь-яка із сторін кримінального провадження, та чи буде таке звернення ефективним, після повідомлення про завершення досудового розслідування, або після фактичного початку ознайомлення з матеріалами досудового розслідування з клопотаннями, заявами до слідчого.

Чинним КПК України даному питанню не приділено уваги, і в зв'язку з недосконалістю КПК України порушується всебічність досудового розслідування, змагальність сторін, а також права потерпілого.

Наприклад, після ознайомлення з частиною матеріалів кримінального провадження в порядку ст. 290 КПК України в будь-якого із учасника (потерпілого, підозрюваного, іншої особи права чи інтереси якої обмежуються) виникає необхідність в заявленні клопотань про допит свідків, які були очевидцями певних подій, і показання яких є протилежними від допитаних раніше свідків, витребування речей чи документів, які, на думку ознайомлюваного учасника мали бути долучені до справи на підтвердження або спростування вини підозрюваного, але витребувані та долучені слідчим не були, поставлення додаткових питань експерту, якщо слідчим було поставлено питання однобічно, тощо.

Однак практика в цьому напрямку негативна для кожного із учасників, крім сторони обвинувачення, оскільки така недосконалість КПК України надає можливість слідчому виключити певні факти і обставини

та формувати справу за власним бажанням, не розглядаючи «небажані» клопотання та заяви.

Можливість на етапі завершення досудового розслідування заявляти та розглядати клопотання підтверджується практикою Касаційного кримінального суду Верховного Суду, зокрема, у постанові було зазначено: під час ознайомлення з матеріалами кримінального провадження при їх відкритті та наданні доступу до них у порядку ст. 290 КПК України, а також при врученні копії обвинувального акту та копії реєстру матеріалів досудового розслідування в порядку ст. 293 КПК України ОСОБА_1 будь-яких зауважень та клопотань не заявляв, в тому числі і щодо не володіння чи не розуміння української мови, якою були складені процесуальні документи [1]. В іншій постанові ККС ВС було вказано, що під час ознайомлення з матеріалами кримінального провадження при їх відкритті та наданні доступу до них у порядку ст. 290 КПК України, а також при врученні копії обвинувального акту та копії реєстру матеріалів досудового розслідування в порядку ст. 293 КПК України засуджений та його захисники, зазначили, що ознайомлені з матеріалами в повному обсязі, будь-яких зауважень та клопотань не заявляли [2].

На практиці, після ознайомлення в порядку ст. 290 КПК України слідчі намагаються якнайшвидше направити справу до суду задля уникнення будь-яких клопотань з боку учасників кримінального провадження; якщо сторона почала ознайомлюватись із справою в певні частині, і просить зробити перерву для заявлення будь-яких клопотань, слідчий як правило звертається з клопотанням в порядку ч.10 ст.290 КПК України, про обмеження строку ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до слідчого судді.

Слідчі судді в свою чергу, підтримують такі клопотання, задовольняючи їх, та обмежують строк ознайомлення приблизно в межах тижня, або декількох днів, не враховуючи такі обставини, як заявлені в період ознайомлення з матеріалами кримінального провадження клопотання, оскарження дій чи бездіяльності слідчого або прокурора, оскарження підозри тощо, тим самим слідчі судді займають позицію сторони обвинувачення і сприяють однобічному і необ'єктивному досудовому розслідуванню, що в свою чергу тягне за собою, по-перше, затягування розгляду справи в суді, по-друге, покладення на суд при розгляді справи по суті обов'язки органу обвинувачення щодо повноцінного розслідування кримінального провадження, і по-третє, неповноту досудового розслідування та неможливість надалі прийняти об'єктивне і справедливе рішення при розгляді справи по суті.

В дійсності слідчий суддя, вирішуючи питання щодо обмеження строку ознайомлення з матеріалами досудового розслідування - вирішує питання обмеження строку досудового розслідування, оскільки після такого обмеження, слідчий негайно направляє справу до суду, а на заявлені клопотання надходять відповіді, що такі клопотання не можуть бути розглянуті в зв'язку із завершенням досудового розслідування, задоволені скарги подані в порядку ст.303 КПК України, не можуть бути виконані, оскільки завершено досудове розслідування тощо.

Дане питання є досить актуальним і потребує глибокого аналізу. На мою думку, для усунення цього недоліку на практиці, у КПК України повинен бути встановлений додатковий строк, який починається з моменту фактичного завершення ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Це має бути строк, яким буде надано можливість реалізувати право потерпілого, підозрюваного, іншого учасника, після ознайомлення з усіма матеріалами досудового розслідування. Він повинен бути закріплений нормами КПК України; звісно цей строк не повинен активізувати продовження строку досудового розслідування, тобто не включатися у строки досудового розслідування і має бути відокремлений, наприклад один тиждень для з'явлення клопотань, заяв, скарг, скарг до слідчого судді тощо, після чого слідчий відновлює досудове розслідування, розглядає виниклі у сторін кримінального провадження клопотання, у разі відмови направляє справу з обвинувальним актом до суду, а у разі задоволення клопотання, якщо не вистачає процесуальних строків, звертається з клопотанням про їх продовження.

Звісно будуть виникати і інші питання наприклад такі, як оскарження дій чи бездіяльності слідчого або прокурора до слідчого судді, в такому випадку.

Література:

1. Постанова ККС ВС від 27 грудня 2018 року (справа № 316/1995/15-к), провадження № 51-6105 км 18, URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78980068>
2. Постанова ККС ВС від 26 вересня 2019 року (справа № 718/2663/17, провадження № 51-1194км19, URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84660084>)